

การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาโดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน สารการเรียนรู้อัลฟิกฮ์
เรื่องหัยญ์และอิสติฮาญาฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1

The Development of Problem-Solving Skills by Problem-based Learning Model
on al-Fiqh Subject Entitle Haidh and Istihadah
for the First Year Intermediate Islamic Studies Stage Students

กามีละห์ มะยู*, มุหัมมัดสุไหมเมาะ ฮะงยามา, อับดุลรอแมะ สุหลง
Kamilah Mayu*, Muhammadsuhaimi Hengyama, Abdulramae Sulong

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000
Faculty of Education, Yala Rajabhat University, Muang, Yala 95000, Thailand

*Corresponding author, e-mail: kamilah88790@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาจากการเรียนรายวิชาอัลฟิกฮ์เรื่องหัยญ์และอิสติฮาญาฮ์ หลังเรียนโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 80 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนรายวิชาอัลฟิกฮ์เรื่องหัยญ์และอิสติฮาญาฮ์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนจากการเรียนรายวิชาอัลฟิกฮ์เรื่องหัยญ์และอิสติฮาญาฮ์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน สารการเรียนรู้อัลฟิกฮ์เรื่องหัยญ์และอิสติฮาญาฮ์ โดยประชากรนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาศาสตร์ อิสลาม จำนวน 244 คน จำนวน 6 ห้อง และกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 40 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหาเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 20 ข้อ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน 40 ข้อ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานสถิติที่ใช้คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1.) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานมีค่าเท่ากับ $E1/E2 = 80.31/84.94$ 2.) ทักษะการคิดแก้ปัญหาจากการเรียนรายวิชาอัลฟิกฮ์เรื่องหัยญ์และอิสติฮาญาฮ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 84.66 3.) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนรายวิชาอัลฟิกฮ์เรื่องหัยญ์และอิสติฮาญาฮ์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 หลังเรียนมีค่าร้อยละ 28.58/33.98 4.) ความพึงพอใจของผู้เรียนจากการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน, ทักษะการคิดแก้ปัญหา, หัยญ์และอิสติฮาญาฮ์

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop and find the effectiveness of a learning management plan that used problem-based learning management according to the 80/80 standard criteria, 2) to assess problem-solving skills after studying the Al-Fiqh on Haidh and Istihadah using 80% criteria, 3) to compare the learning achievement of the Al-Fiqh subjects on Haidh and Istihadah by using the problem learning management as the basis of Intermediate Islamic Studies Stage Students, year 1 and 4) to evaluate the satisfaction of learners from studying Al-Fiqh on Haidh and Istihadah by using problem-based learning management of Intermediate Islamic Studies Stage Students, year 1 towards the managing problem-based learning on the Al-fiqh learning content of Haidh and Istihadah. The population was 244 students from 6 classes in the first year of the intermediate Islamic Studies stage. The sample group was 40 students of Islamic Studies in Year 1/1, the second semester, in the academic year 2020 selected by the purposive sampling method. Research tools included 1) a learning management plan, 2) the problem-solving skills test with 20 subjective items, 3) 40 items of the achievement test with a multiple-choice test format, and 4) the student satisfaction assessment form for adopting the solving-problem skills. The statistic was percentage, mean, and standard deviation. The results revealed that 1.) The efficiency of the learning management plan using problem-based learning management was equal to $E1/E2 = 80.31/84.94$. 2.) The problem-solving skills of the Al-Fiqh on Haidh and Istihadah after studying were higher than before with an average of 84.66. 3.) Comparison of the learning achievement from studying Al-Fiqh in the subject of Haidh and Istihadah by using problem-based learning management of Intermediate Islamic Studies Stage Students, year 1 after studying was 28.58%/33.98. 4.) The students' satisfaction towards the problem-based learning model was at the highest-level satisfaction, with an average of 4.63.

Keywords : Problem-based Learning, Problem Solving Skill, Haidh and Istihadah

บทนำ

การจัดการศึกษาอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพราะถือว่าผู้เรียนนั้นมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการศึกษา นอกจากนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ยังได้กำหนดสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระการเรียนรู้ และในสาระการเรียนรู้ดังกล่าวก็มีรายวิชาอัลฟิกฮ์ (ศาสนบัญญัติ) รวมอยู่ใน 8 สาระนั้นด้วย ซึ่งในรายวิชาอัลฟิกฮ์มีหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับหัยฎและอิสติฮาฎะฮ์เพื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างถูกต้องตามที่อิสลามได้กำหนด

นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญในด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม การแสวงหาความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 71)

จากการสัมภาษณ์ผู้ดูแลหอพักภายในโรงเรียนศึกษาศาสตร์อิสลาม (ฮานีฟะห์ อาแวเต๊ะ, สัมภาษณ์, 4 สิงหาคม 2563) เกี่ยวกับการจัดการหัยฎของผู้เรียนแล้วพบว่า ผู้เรียนบางคนยังมีความข้องใจในการจัดการเกี่ยวกับหัยฎหรือเลือดประจำเดือนที่ถูกต้องตามที่อิสลามได้กำหนด และผู้เรียนยังขาดความกระตือรือร้นในการเรียนเรื่องนี้เท่าที่ควร เด็กบางคนมาประจำเดือนเกินกว่า 15 วันแต่ยังไม่ทำการละหมาดและบางคนเมื่อหมดประจำเดือนแล้วยังจัดการไม่ถูกต้อง หากผู้เรียนไม่เข้าใจเกี่ยวกับการจัดการหัยฎพอสมควรและไม่รู้เกี่ยวกับการจัดการเรื่องนี้ การละหมาดหรืออิบาดะฮ์อื่น ๆ ก็จะไม่เป็นผลเช่นกัน ดังที่ท่านนบีมุฮัมมัด **ﷺ** ที่กล่าวไว้ว่า

(لَا تُقْبَلُ صَلَاةٌ بِغَيْرِ طُهُورٍ). (رواه مسلم رقم 224)

ความว่า : การละหมาดที่ปราศจากความสะอาดจะไม่ถูกตอบรับ

(รายงานโดย มุสลิมหมายเลข 224)

จากหะดีษดังกล่าว สามารถเข้าใจได้ว่าการทำอิบาดะฮ์หากไม่มีการชำระร่างกายให้สะอาด อิบาดะฮ์นั้นจะไม่ถูกตอบรับ และจากปัญหาดังกล่าวนั้นอาจมีสาเหตุเนื่องจากการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนที่ใช้รูปแบบการสอนแบบดั้งเดิมโดยการเน้นครูเป็นศูนย์กลาง นักเรียนจึงเกิดความเบื่อหน่ายและไม่สนใจในการเรียน เพราะเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยต้องการนำเทคนิคการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนเรื่องหัยฎและอิสติฮาฎะฮ์โดยการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหานั้นเป็นอีกวิธีหนึ่งที่เน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนใส่ใจในการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีเช่น การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น แต่ผู้วิจัยเห็นว่า วิธีที่น่าสนใจ และเหมาะกับการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา คือ เทคนิคการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน problem-based learning (PBL) เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักในการตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งปัญหาที่นำมาใช้เป็นฐานหลักในการเรียนรู้อาจเป็นปัญหาที่อยู่ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนหรือเรื่องราวที่สนใจโดยฝึกให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาจากการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ และมีการวางแผนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ (กุลิสรา จิตรขญาวัฒน์, 2562 : 118)

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เป็นเทคนิคการสอนที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาสาระวิชาอัลฟิควย เรื่องหัยญและอิสติฮาญะฮฺ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาศาสตร์อิสลาม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา การใช้เหตุผลในการคิดวิเคราะห์ และการตัดสินใจ พัฒนาทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังงานวิจัยของฟาริดา ดอแม (2562 : 57) เรื่อง พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดแก้ปัญหาสาระการเรียนรู้อัลอ์คลาค สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านกะลาพอ ตำบลเตราะบอน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ที่เรียนด้วยการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลฉัตร กล่อมอิม (2560 : 191) เรื่องการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem based learning) รายวิชาการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูที่พบว่าภาพรวมในการจัดการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นด้านโจทย์ปัญหา ระยะเวลา แหล่งทรัพยากร สถานที่ และอาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก

การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานได้ทำการวิจัยในหลายสาระการเรียนรู้มาแล้ว แต่ในสาระการเรียนรู้อัลฟิควย เรื่องหัยญและอิสติฮาญะฮฺยังไม่พบงานวิจัยในเรื่องดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา สาระการเรียนรู้อัลฟิควย เรื่องหัยญและอิสติฮาญะฮฺ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาศาสตร์อิสลาม ตำบลกาญจนาภิเษก อำเภอนาหว้า จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาจากการเรียนรายวิชาอัลฟิควยเรื่องหัยญและอิสติฮาญะฮฺหลังเรียนโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 80
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนรายวิชาอัลฟิควยเรื่องหัยญและอิสติฮาญะฮฺโดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนจากการเรียนรายวิชาอัลฟิควยเรื่องหัยญและอิสติฮาญะฮฺโดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 244 คน โรงเรียนศึกษาศาสตร์อิสลาม ตำบลกาญจนาภิเษก อำเภอนาหว้า จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/1 โรงเรียนศึกษาศาสตร์อิสลาม ตำบล ภายคละ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 40 คนซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยมีรายละเอียดแยกประเภทของเครื่องมือ ดังนี้

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและวิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องกับ หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2551 ศึกษาตำราเรียน มาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ของวิชาอัลฟิคว เรื่องหัยญ์ และอิสติฮาฎะฮ์

2. ศึกษาวิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ศึกษาวิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อออกแบบกิจกรรมในแผนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาซึ่งในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

3. จัดทำขอบข่ายของเนื้อหาที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้สาระวิชาอัลฟิคว เรื่องหัยญ์และอิสติฮาฎะฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาศาสตร์อิสลาม โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 8 แผน โดยแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลา จำนวน 2 ชั่วโมง ดังตารางแนบย่อยและเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

4. ร่างแผนการจัดการเรียนรู้ตามขอบข่ายของเนื้อหาและจำนวนที่กำหนด

5. ประเมินหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ ปรึกษาตรวจสอบแก้ไขความถูกต้อง ความครอบคลุม ความเหมาะสม ความสอดคล้องกับหลักสูตรของการจัดการเรียนรู้ และ นำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไข

6. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญทางการสอนอิสลามศึกษาและภาษา อาหรับหรือผู้เชี่ยวชาญด้านนวัตกรรมทางการศึกษา จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง ความถูกต้อง ความเหมาะสมของจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบการใช้ภาษาและการประเมินผลความบกพร่อง ของการจัดการเรียนรู้และข้อเสนอแนะต่าง ๆ

7. หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้สาระวิชาอัลฟิคว เรื่องหัยญ์และอิสติฮาฎะฮ์ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทางการสอนอิสลามศึกษาไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่ง มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80.31/84.94

1.2 แบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหา

1. ศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระการเรียนรู้ อัลฟิคว มาตรฐาน ตัวชี้วัด และการวัดและประเมินผล

2. ศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบแบบอัตนัย ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้

3. วิเคราะห์เนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้สาระอัลฟิคว หลักสูตรอิสลามศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อกำหนดจำนวนแบบทดสอบตามที่ต้องการวัดให้ครอบคลุม

4. ร่างแบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหาจำนวน 20 ข้อ

5. นำแบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหาที่สร้างขึ้น เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสมของข้อคำถาม
6. นำแบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหาที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงในการวัด และนำมาปรับปรุงแก้ไข
7. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ ด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ กำหนดคะแนนความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (วรรณดี แสงประทีปและคณะ, 2558 : 47)
8. คัดเลือกข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา คือ ดัชนีสอดคล้อง .50 – 1.00 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขในคำถามและตัวเลือก
9. นำแบบทดสอบไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำไปทดลองใช้ กับนักเรียนโรงเรียนศึกษาศาสตร์อิสลาม ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/3
10. นำแบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหาโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระการเรียนรู้ อัลฟิกฮ เรื่องหัยฎและอิสติฮาญะฮ สำหรับนักเรียนอิสลามศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 ข้อ ไปใช้กับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/1 โรงเรียนศึกษาศาสตร์อิสลามหลังเรียน
11. หาค่าเฉลี่ยของแบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหาที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 สาระการเรียนรู้ อัลฟิกฮ เรื่องหัยฎและอิสติฮาญะฮ หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ (percentage) = 84.66

1.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้ อัลฟิกฮ เรื่องหัยฎและอิสติฮาญะฮ มาตรฐาน ตัวชี้วัด และการวัดและประเมินผล
2. ศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบปรนัยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้
3. วิเคราะห์เนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้สาระการเรียนรู้ อัลฟิกฮ เรื่องหัยฎและอิสติฮาญะฮ ศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อจะกำหนดจำนวนแบบทดสอบที่ต้องการวัดให้ครอบคลุม
4. ร่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ตามเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ
5. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสมของข้อคำถาม ตัวเลือก และตัวลวง ภาษาที่ใช้ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้ถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย
6. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงในการวัดและนำมาปรับปรุงแก้ไข
7. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ ด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ กำหนดคะแนนความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (วรรณดี แสงประทีปและคณะ, 2558 : 47)

8. คัดเลือกข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา คือ ดัชนีสอดคล้อง .50 – 1.00 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขในคำถามและตัวเลือก

9. นำแบบทดสอบไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดลองใช้ (try out) กับโรงเรียนศึกษาศาสตร์อิสลาม ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/3

10. นำผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาวิเคราะห์หาความยากง่าย (difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (discrimination) ของแบบทดสอบแต่ละข้อโดยคัดข้อที่มีความยากง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.33 – 0.75 ขึ้นไป

11. นำผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) ของข้อสอบโดยใช้สูตร KR-20 คะแนนการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนซึ่งหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.58/33.98

12. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นฐาน สารการการเรียนรู้อัลฟิกฮ์ เรื่องหัยญ์และอิสติฮาฎะฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 จำนวน 40 ข้อ ไปใช้กับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/1 โรงเรียนศึกษาศาสตร์อิสลาม ก่อนและหลังเรียน

1.4 แบบประเมินความพึงพอใจ

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับกรวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้แบบต่าง ๆ

3. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 10 ข้อ โดยผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อตรงกับความรู้สึกพึงพอใจมากน้อยเพียงใดแล้วให้ทำเครื่องหมาย / ในช่องเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับตามแบบลิเคิร์ท มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 162)

4. นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยพิจารณาค่าความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกคือ ข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.50-1.00 คัดเลือกไว้จึงใช้ได้ทุกข้อและผลการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับความพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$)

5. นำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจไปทดลองใช้กับกลุ่มเสมือนกันตามขั้นตอนมาตรวจให้คะแนน

6. จัดทำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

7. นำแบบทดสอบถามวัดความพึงพอใจไปเก็บข้อมูลจากนักเรียนโรงเรียนศึกษาศาสตร์อิสลาม ซึ่งเป็นผู้เรียนระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาโดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน สาระการเรียนรู้อัลฟิฮ์ญ เรื่องหัยญและอิสติฮาญะฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ผู้วิจัยเสนอเป็น 4 ตอน ตามลำดับดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้อัลฟิฮ์ญเรื่องหัยญและอิสติฮาญะฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ตารางที่ 1 แสดงค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สาระการเรียนรู้อัลฟิฮ์ญ เรื่องหัยญและอิสติฮาญะฮ์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้	N	คะแนนเต็ม	ร้อยละ	การแปลผล
ก่อนเรียน	40	80	80.31	คะแนนสูงกว่าเกณฑ์
หลังเรียน	40	80	84.94	คะแนนสูงกว่าเกณฑ์

จากตารางแสดงว่า คะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนการคิดแก้ปัญหาโดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน เท่ากับ 80.31 ซึ่งมีค่าเป็นร้อยละ E1 และคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 84.94 มีค่าเป็นร้อยละ E2 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.31/84.94

ตอนที่ 2 ทักษะการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนโดยหาค่าสถิติใช้สูตรร้อยละ (percentage)

ตารางที่ 2 แสดงค่าประสิทธิภาพของทักษะการการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนที่ได้จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระการเรียนรู้อัลฟิฮ์ญ เรื่องหัยญและอิสติฮาญะฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาศาสตร์อิสลาม โดยหาค่าสถิติใช้สูตรร้อยละ (percentage)

แผนการจัดการเรียนรู้	คะแนนทดสอบทักษะในการคิดแก้ปัญหา	ร้อยละ	การแปลผล
1	684	85.5	ผ่านเกณฑ์
2	681	85.13	ผ่านเกณฑ์
3	657	82.13	ผ่านเกณฑ์
4	653	81.61	ผ่านเกณฑ์
5	676	84.5	ผ่านเกณฑ์
6	694	86.75	ผ่านเกณฑ์
7	680	85.0	ผ่านเกณฑ์
8	693	86.6	ผ่านเกณฑ์
รวม	5418	84.66	ผ่านเกณฑ์

จากตารางพบว่า ทักษะการคิดแก้ปัญหาที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 สาระการเรียนรู้อัลฟิฮ์ญ เรื่องหัยญและอิสติฮาญะฮ์หลังเรียนมีค่าร้อยละ (percentage) = 84.66

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระการเรียนรู้อัลฟิกฮ์ เรื่องหัยญ์และอิสติฮาญะฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1

ผลสัมฤทธิ์	N	คะแนนเต็ม	ร้อยละ
ก่อนเรียน	40	40	71.44
หลังเรียน	40	40	84.94

จากตารางพบว่า คะแนนการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.58/33.98

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของผู้เรียนก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระการเรียนรู้อัลฟิกฮ์ เรื่องหัยญ์และอิสติฮาญะฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระการเรียนรู้อัลฟิกฮ์ เรื่องหัยญ์และอิสติฮาญะฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาศาสตร์อิสลาม

ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ข้อ	ระดับ
รวม	4.63	0.60	10	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 แสดงว่าความพึงพอใจของผู้เรียนที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน สาระการเรียนรู้อัลฟิกฮ์ เรื่องหัยญ์และอิสติฮาญะฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษานำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้อัลฟิกฮ์ เรื่องหัยญ์และอิสติฮาญะฮ์ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 พบว่า คะแนนสอบระหว่างใช้แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้อัลฟิกฮ์เรื่องหัยญ์และอิสติฮาญะฮ์ โดยรวมมีค่าร้อยละ 80.31 แต่ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มีค่าร้อยละ 74.5, 76 และ 77.5 ตามลำดับ เนื่องจากเวลาในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้สั้นเกินไป อีกทั้งผู้เรียนยังไม่ค่อยเข้าใจบทบาทตนเองตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จึงทำให้คะแนนสอบระหว่างใช้แผนการจัดการเรียนรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และในส่วนของคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน มีค่าร้อยละ 84.94 ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้อัลฟิกฮ์เรื่องหัยญ์และอิสติฮาญะฮ์ที่ใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.31/84.94 เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผนในแต่ละแผนมีองค์ประกอบดังนี้ 1) สาระการเรียนรู้ 2) มาตรฐานการเรียนรู้ 3) ตัวชี้วัด 4) สาระการเรียนรู้ 5) จุดประสงค์การเรียนรู้ 6) สมรรถนะที่สำคัญ 7) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8) กิจกรรมการเรียนรู้ 9) สื่อและแหล่งเรียนรู้ 10) ภาระและชิ้นงาน 11) การวัดและประเมินผล

12) บันทึกผลหลังการสอน (สุวิทย์ มูลคำ, 2549 : 60-61) โดยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เริ่มต้นจากการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการเรียนรู้ วิเคราะห์เนื้อหาที่จะต้องเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน เพื่อจัดทำกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบข้อมูล และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันกับเพื่อน เพื่อนำมาสู่การแก้ปัญหาที่พบเจอ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจปัญหา ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ และขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีประสิทธิภาพเฉลี่ยโดยรวม (E_1/E_2) เท่ากับ 80.31/84.94 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับภานุพล โสมุข (2563 : 339 - 340) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่ออินโฟกราฟิก ผลการวิจัยพบว่า หลังการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่ออินโฟกราฟิก ผลการเรียนรู้ เรื่องทางออกแควพอเพียง หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนที่ได้จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สารการการเรียนรู้ อัลฟิกฮู เรื่องหัยญ์และอิสติฮาญะฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกระบวนการทำงานที่มุ่งหมายให้เข้าใจหรือแก้ปัญหาที่ได้ประสบครั้งแรก ทำให้เกิดการแก้ปัญหาหรือทักษะการให้เหตุผล และเพื่อค้นหาหรือศึกษาความรู้ต่าง ๆ ที่ต้องการทำความเข้าใจกลไกการทำงานที่รับผิดชอบต่อปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา (บาร์โรวส์และแทมบลิน, Barrows and Tamblyn, 1980 : 18 ; อ้างถึงใน กาญจนา จันทรประเสริฐ, 2552 : 34) ซึ่งสอดคล้องกับพรทิพย์ ดิษฐปัญญาและสุนีย์ เหมะประสิทธิ์ (2563 : 25) ได้ทำวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด มีคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 70) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีพัฒนาการความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์และความมั่นใจในตนเองระหว่างเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสารการเรียนรู้อัลฟิกฮู เรื่องหัยญ์และอิสติฮาญะฮ์ ก่อนเรียนและหลังเรียน ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ดี เนื่องจากเป็นวิธีสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอน โดยมีการประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมรวมกับความรู้ใหม่และกระบวนการต่าง ๆ เพื่อใช้แก้ปัญหา (สุนันท์ สินธพานนท์ และคณะ, 2554 : 150) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยวัฒนาพร ดวงติวงศ์ (2561 : 101) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดแก้ปัญหา เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผลวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความพึงพอใจของผู้เรียนจากการเรียนรายวิชาอัลฟิฮฺ เรื่องหัยฎและอิสติฮาฎะฮฺ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยกันคิดแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยมีครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะจึงทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนานในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับนาว เมย์ เอเมอร์ล และคณะ (2013 : 45) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาโปรแกรมการแพทย์ มหาวิทยาลัย UCSI ประเทศมาเลเซียต่อการจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน โดยผลวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อดีของการจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งจูงใจนักศึกษาให้เรียนรู้ด้วยตนเอง (80.9%) ช่วยให้ค้นพบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ (78.3%) พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ (71.3%) พัฒนาทักษะการสื่อสาร (80%) และเพิ่มประสิทธิภาพในการรับข้อมูลใหม่ (85.2%)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้อัลฟิฮฺ เรื่องหัยฎและอิสติฮาฎะฮฺ มาตรฐาน 80/80 พบว่า ผู้เรียนสามารถทำคะแนนระหว่างเรียนได้ถูกต้องร้อยละ 80.31 และผู้เรียนสามารถทำคะแนนหลังเรียนได้ถูกต้องร้อยละ 84.94 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.31/84.94
2. การประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาจากการเรียนรายวิชาอัลฟิฮฺ เรื่องหัยฎและอิสติฮาฎะฮฺ หลังเรียนโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า ผู้เรียนสามารถทำคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 84.66
3. การเปรียบเทียบเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนรายวิชาอัลฟิฮฺ เรื่องหัยฎและอิสติฮาฎะฮฺ โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 28.58/33.98
4. การวัดความพึงพอใจของผู้เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 อยู่ในระดับความพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

- 1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากการศึกษาตามแหล่งเรียนรู้ในที่ต่าง ๆ ดังนั้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ควรมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายหรือมีการศึกษานอกสถานที่
- 1.2 ในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนควรให้ผู้เรียนมีการสลับเปลี่ยนหน้าที่กัน เป็นประธานกลุ่ม เลขานุการ และสมาชิก เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะอย่างทั่วถึง
- 1.3 ผู้สอนควรบริหารเวลาในการทำกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้ เนื่องจากในการทำกิจกรรมการเรียนรู้บางครั้งเวลาอาจไม่เพียงพอ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหา ควรเพิ่มการสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและชัดเจนมากขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ เช่น การใช้สื่ออินโฟกราฟิก มัลติมีเดีย ห้องเรียนกลับด้าน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลฉัตร กล่อมอิม. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) : รายวิชาการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 11(2).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางอิสลามศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. สืบค้นวันที่ 5 เดือนกันยายน ปี 2563. จากเว็บไซต์ : <http://www.opes.go.th/>
- กาญจนา จันทรประเสริฐ. (2553). ฟิสิกส์วิทยาศาสตร์ชีวภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 9. ปทุมธานี : โรงพิมพ์ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาระบบการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต.
- กุลิสรา จิตรชญาวนิช. (2562). การจัดการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรทิพย์ ดิษฐปัญญา. (2563). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์และความมั่นใจในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา (ISSN : 1905-9450).
- ฟารีดา ดอแม. (2562). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดแก้ปัญหาสาระการเรียนรู้อัลลอคลากสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ภาณุพล โสมูล. (2563). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่ออินโฟกราฟิก. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รุสตา จะปะเกีย. (2558). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยาและความพึงพอใจในการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วรรณดี แสงประทีปทอง. (2558). การวิจัยและสถิติทางการศึกษา. นนทบุรี. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วัฒนาพร ดวงดีวงศ์. (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดแก้ปัญหา เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการสอนวิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วิชุดา วงค์เจริญ. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเสมือนจริง เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และทักษะการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์. (2555). พัฒนาทักษะการคิดตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินต์.
- Naw May Emerald. (2013). Students' Perception of Problem-based Learning Conducted in Phase 1 Medical Program, UCSI University, Malaysia. South East Asian Journal of Madical Education. 7(2).
- Sahih Muslim. (822-875). *Sohih Muslim*. Beirut Lebanon : Dar El-Kutub El-Ilmiyah.